

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number:D0048

FINE ARTS

Received: October 2010

Accepted: January 2011

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Banu Gebelođlu

Aytekin Albuz

Gazi University

aytekina@gazi.edu.tr

Ankara-Turkey

**TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİ VEREN DEVLET KONSERVATUVARLARI İLE MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM
DALLARINDA UYGULANAN BAŞLANGIÇ KEMAN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİN
KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

ÖZET

Bu araştırma, Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları ile eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D.'nda uygulanan başlangıç keman öğretim yöntem ve tekniklerinin incelenmesi ve karşılaştırmalı analizine yöneliktir. Araştırma, durum tespitine dayalı genel tarama modelinde betimsel bir çalışma olup; nitel verilerin elde edilmesinde kaynak/belge tarama yöntemi kullanılmış, nicel verilerin elde edilmesinde ise örneklem grubunda yer alan öğretim elemanlarının görüşlerini tespit etmeye yönelik olarak anket tekniği uygulanmıştır. Anketlerin alanlara ilişkin değerlendirilmesinde % ve f, karşılaştırmalı analizinde ise Ki-kare testine başvurulmuştur. Araştırmanın sonucunda; iki kurum arasında başlangıç keman öğretiminin büyük ölçüde farklılıklar gösterdiği tespit edilmiş ve genel anlamda başlangıç Türk müziği keman öğretiminin de uluslar arası kabul edilen metodlarla yürütülmesinin yararlı olacağı önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Türk Müziği, Keman Öğretimi, Konservatuvar

**A COMPARATIVE ANALYSIS OF INITIAL VIOLIN TEACHING METHOD OF USED IN MUSIC
EDUCATION DEPARTMENTS AND STATE CONSERVATORIES EDUCATING TURKISH MUSIC**

ABSTRACT

This research is related to comparative analysis and researching on methods and techniques of preliminary violin training which are applied in faculty of education, fine arts department music teaching in USA and state conservatory that provide Turkish music training. The research is a descriptive study in general scanning model based on context determination; source/document scanning method is applied in acquiring qualitative data and survey method which is in sample group is applied to determine instructors' view in acquiring quantitative data. In the evaluation of survey related to areas % and f are utilized and in comparative analysis Ki-square test is utilized. The results differ greatly between the two institutions have been identified since the violin teaching in general, internationally accepted methods of teaching the violin since the conduct of the Turkish music has been proposed to be useful.

Keywords: Music, Music Education, Turkish Music, Violin Training, Conservatory

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren resmi kurumlar; güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümleri, devlet konservatuvarları ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümleri ile eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarıdır. Kapsamlı bir eğitim olan mesleki müzik eğitimi, bu kurumlarda ses eğitimi, kuramsal eğitim ve çalgı eğitimi şeklinde verilmektedir.

Güzel sanatlar ve spor liselerinde güzel sanatlar alanında verilen eğitimde amaç; öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini, güzel sanatlarla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını, Türk kültür ve sanatına katkıda bulunan, başarıyla temsil edecek bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27260_0.html).

Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarındaki eğitim programlarının amacı; batıya açık, Türk halk ve Türk sanat müziklerini bilen, icracılığının yanında öncelikle bir sanat ve kültür adamı hüviyetinde, bilinçli bireylerin yetişmelerini sağlamaktır (<http://web.firat.edu.tr/dkonservatuvar/>)

Güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümlerindeki eğitim programının amacı; ülkemizin ihtiyaç duyduğu müzik bilimcisi, müzik eğitimcisi, ses ve saz sanatçısı yetiştirmek, evrensel ve milli müziğin tarihsel gelişimini araştırmak, bu alanda araştırma ve inceleme yapmak için gerekli yöntem ve teknikleri içeren genel kültürü kazandırmaktır (http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/samsun/S_Yener.pdf)

Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi programlarının temel amacı; ilköğretim, lise ve dengi meslek okullarında müzik derslerini okutacak, müzik eğitimi çalışmalarını yürütecek ve çevrelerinde bu alanda rehber olabilecek nitelikte, bilimsel çalışma yöntemini kullanabilen öğretmenler yetiştirmektir (<http://aef.marmara.edu.tr/bolum/120502/muzik-ogretmenligi>)

Müzik eğitiminde önemi büyük olan çalgı eğitim ve öğretimi sayesinde öğrenci müziksel bilgi, beceri, yorum ve işitmesini geliştirerek zenginleştirecek ve bu sayede doğru, sistemli çalışma yöntemlerini öğrenecektir. "Çalgı eğitimi bireyin hem duyuşsal, hem hareketsel hem de bilişsel olarak, vücudun tüm sistemlerinin beraber çalışması ile sürdürülen bir etkinliktir ve bunun devamı olarak, bir çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır" (Ergin, 2006, 4). Çalgı çalabilmek ve müzikal sesler elde edebilmek için doğuştan bir müzik yeteneğine sahip olmak gerekmektedir. Her çalgının kendine özgü birtakım teknikleri vardır ve bu teknikleri çalgı üzerinde uygulayabilmek zordur.

Ancak sabırlı ve disiplinli şekilde, düzenli olarak uzun saatler çalışılmasıyla sağlıklı sonuçlar elde edilebilir. Bu durum çalgı eğitim ve öğretimine müzik eğitim kurumlarının ve öğrencilerinin ne kadar çok önem vermesi gerektiğini göstermektedir.

Araştırmanın konusu olan ve ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlardan olan eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği anabilim dalları ve Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında bireysel çalgı dersi veya meslek çalgısı dersi adı altında çeşitli çalgıların eğitimi verilmektedir. Bu çalgılardan birisi de keman dersi olup; gerek mesleki müzik eğitiminde gerekse birlikte müzik yapma faaliyetlerinde sıklıkla kullanılan çalgıların başında gelmektedir.

Bütün bu yaklaşımlar çerçevesinde Türkiye'deki üniversitelerin eğitim

fakültelerine bağlı müzik eğitim bölümlerinde ve Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında uygulanan başlangıç keman öğretimi önem kazanmaktadır.

1.1. Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Mesleki Keman Öğretimi (Teaching Professional Violin in the State of Conservatories that Education in Turkish Music)

Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları sanatçı yetiştiren yüksek öğrenim kurumlarıdır ve bu kurumlarda ağırlıklı olarak Türk müziği eğitimi verilmektedir "Türkiye'de Darülbeydi adıyla 1913'te kurulan ve 1917'de çalışmalarına başlayan Darülelhan, 1927'de İstanbul Belediye Konservatuvarı adını almıştır. İlk devlet konservatuvarımız Ankara'da açılmıştır" (Say, 1992, 738). İlk Türk müziği devlet konservatuvarı 1976 yılında açılmış ve bugün de varlığını, artan sayısıyla devam ettirmektedir.

"Türk musikisi devlet konservatuvarının kuruluşunda rol oynayan ana düşünce, kurucular tarafından kısaca şöyle özetlenmekte idi: 'Darülelhan'da Türk müziği öğretimine son verilmesinden sonra yaklaşık elli yıl boyunca bu müzik devlet katında eğitimden yoksun kalmıştır. Ankara ve İstanbul'daki devlet konservatuvarlarında bu alanda verilen eğitim çok yetersizdir. Geleneksel Türk çalgıları bu kurumlardan dışlanmıştır. Ciddi bir eğitimi yapılamadığı için, toplumumuzda önemli bir yer tutan bu geleneksel değer, gün geçtikçe bozulmakta, yozlaşmaktadır. Bu gidişin bir an önce önüne geçilmelidir" (Tura 2004, 16). Türk müziği öğretimine verilen bu uzun süreli son verme durumu, Türk müziğinin gelişmesini yavaşlatmış belki de gerilemesine sebep olmuştur. Fakat zaman içinde bu durum değişmeye başlamış, Türkiye'de bugün Türk müziği eğitimi veren birçok konservatuvar kurulmuştur. Bu konservatuvarlarda Türk müziği eğitimi; geleneksel Türk sanat müziği ve geleneksel Türk halk müziği olarak 2'ye ayrılmaktadır. Müzik eğitiminde önemli bir yeri olan çalgı eğitimi ise, geleneksel (ney, tambur, klasik kemençe vb.) ve geleneksel olmayan, yani müziğimize batıdan geçen çalgılarla (keman, viyolonsel, klarnet vb.) verilmektedir.

Kemanın Türk müziğinde nasıl yer aldığına gelince; "Modern Avrupa kemanı Osmanlı'ya gelmeden önce ona en çok benzeyen yaylı çalgı olan 'sine keman' kullanılıyordu. Sine keman bir Türk çalgısı olmakla birlikte Osmanlı'da ilk ne zaman kullanıldığına dair kesin bir bilgi yoktur. C. Fanton'un Türk müziği ile ilgili kitabında bu çalgıya ilişkin II. Mahmut zamanında yaşamış olan müzisyen Corci yazılıyorsa da sine kemanın daha önceleri Galata meyhanelerinde kullanıldığı bilinmektedir" (Efe, 2007, 5-6).

Türk müziğine giren ve kabul gören keman, Türk müziği eserlerini gayet iyi bir şekilde icra edebilmiş, insanların birbirinden etkilenmesi ve eğitim yoluyla da günümüze kadar gelmiştir.

Türk müziği eğitiminde çırağın ustayı taklit etmesi denilen ve geçmişten günümüze kullanılmakta olan geleneksel bir yöntem vardır ki o da meşk yöntemidir. Meşk yöntemini incelediğimizde yöntemin sadece bir eğitim şekli olmadığını görebiliriz. Geçmişten bugüne kadar birçok saz ya da söz eserinin gelebilmiş olması meşk yöntemi sayesinde olmuştur. "Aslında meşk kelimesinin hat sanatından müzik eğitimine bir terim olarak geçtiği bilinmektedir. Hattat hoca kendi karalama ve eserlerini öğrencisine verir ve talebesinin bu karalama ve eserleri taklit ederek gelişmesinin gerektiğini söylerdi" (Efe, 2007, 7). Türk müziğinde eğitim tamamen bu öğretim yöntemine dayandırılmış, fakat zamanla birlikte, eserlerin gelecek nesle doğru aktarımında bu sistemin yeterli olamadığı gözlenmiştir. Özellikle öğrenci bir çalgıyı, seçilen eseri meşk ederek öğrenmeye başlar ve böylece çalgıda tekniğin gelişmesinden çok eser dağırcılığı zenginleşmiş olurdu. Fakat zamanla birlikte, Türk müziği çalgı öğretiminde teknik eksikliklerin olduğu ortaya çıkmıştır ki özellikle ülkemize

batıdan gelen ve doğru bir teknikle öğretilmesi gereken çalgılardan olan keman öğretiminde, tamamen meşk yönteminin kullanılması yetersiz kalmıştır. Bu nedenle keman için yazılmış metotların araştırılması ve incelenmesi, elde edilen verilerle meşk yönteminin de birleştirilmesi ile bir öğretim yöntem ve tekniğinin belirlenmesi, uygulanması gerekmektedir. Keman, birçok enstrüman gibi insanın duygu ve düşüncelerini etkili bir biçimde yansıtan, dağarcık olarak zengin, gelişmiş tekniklere sahip olan ve müziksel anlatım gücü yüksek olan bir enstrümandır. Bu anlatım gücünü iyi bir şekilde ortaya çıkarabilmek için çok iyi bir keman tekniğine sahip olmak gerekir. Teknik çalışmalar başlangıçta zor ve sıkıcıdır ama başlangıç aşamasında geleneksel Türk müziklerini içeren etütlerle çalışmak teknik gelişimi kolaylaştıracak ve hızlandıracaktır.

Geçmiş yüzyıllarda Türk müzik kültüründe sözlü müziğe çalgısal müzikten daha çok önem verildiği için, keman ve diğer çalgılar transpoze çalma ve hanendeyi takip etme zorunluluğu nedeniyle kendini ön plana çıkaramamıştır. Bu sebeple de kemanın teknik yönleri ya ortaya çıkarılamamış ya da geri planda kalmıştır. Fakat ilerleyen zamanla birlikte Türkiye’de çağdaşlaşma çalışmaları ve müziğin ilerlemesi ile kemandaki bu teknik eksiklikler görülmüş ve böylece eğitim kurumlarında çalgının eğitim/öğretimine daha fazla önem verilerek bu açık kapatılmaya çalışılmıştır.

Derman’ın deyişiyle “Türk müziği konservatuvarı diyoruz, bir enstrüman tedrisi (eğitimi) yok. Tedrisi hangi metoda göre yapacağız. Yazar mısınız, önce akord meselesini halledelim. Keman bir batı enstrümanıdır. Bizim kullandığımız metot ve akort nedir? Acıdır acı... bir ilim adamı olarak ayıp oluyor” (Şensoy, 1999, 15). Türk müziğinin şu an hayatta olmayan keman icracılarından biri olan Derman’ın bu sözleri bugün için kısmen de olsa doğrudur. Akort meselesi Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında çözüme kavuşmuştur ancak bugün hala metot eksikliği bulunmakta ve keman eğitiminde uygulanan belli bir ortak öğretim anlayışı bulunmamaktadır.

1.2. Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Uygulanan Mesleki Keman Öğretimi (Teaching Professional Violin that Applied in the Department of Music Education in the Department of Fine Arts Education of the Faculties of Education)

“Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştirmeye giden üç tarihi adım: Muzika-i Hümayun, Darülmualimin ve Musiki Muallim mektebidir. 1848 yılında kurulan Darülmualimin Türkiye’de öğretmen yetiştirme amaçlı açılmış olan ilk kurumdur... Darülmualimin’in 1924 yılındaki programlarında müzik derslerinde keman çalmak zorunlu tutulmuştur...1924 yılında Atatürk’ün müziğe ve müzik eğitimine verdiği önem çerçevesinde bizzat kendisinin talimatı ile müzik öğretmeni yetiştirmek amacı ile Musiki Muallim mektebi kurulmuştur. ‘Musiki Muallim mektebinin kuruluşundan hemen sonra 1925 yılındaki talimatnamede ‘talim edilecek aletler’ içinde geçen keman, 1931’deki talimatnamede ‘her talebe evvel emirde keman öğrenmeye mecburdur’ şeklinde bir ifade ile yerini bulmaktadır. 1941’deki programda kemanın ayrıca bir ders adı ile anıldığı gözlenmektedir. 1970’deki program incelendiğinde ise bu çalgının ‘esas çalgı’ ya da ‘yardımcı çalgı’ adıyla okutulduğu anlaşılmaktadır. Bu isimli derslere ilişkin yapılan tanımlardan kemana ilişkin kritik davranışların yeterince belirlenmediği izlenmektedir. 1970 programını, 1978 yılında öğrenim dönemleri ve haftalık krediler de düşünülerek temel kritik davranışların belirlendiği daha ayrıntılı bir program takip etmiştir.’ 1997 yılından itibaren YÖK tarafından bütün müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanmak üzere lisans programı oluşturulmuştur” (Kurtaslan 2009, 3).

Günümüzdeki adıyla eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dallarında, 4

yıl süren bir mesleki müzik eğitimi verilmektedir. Bireylerin, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim alabilmek ve eğitimci olabilmek için tercih ettikleri bir okuldur ve temel amacı ortaöğretim kurumlarına müzik öğretmeni yetiştirmektir. Bugün eğitim fakülteleri sistemli bir şekilde eğitim vermektedir. Model olarak seçtikleri bir program doğrultusunda eğitim vermeleri bunun en güzel örneğidir. Belirlenmiş ortak bir programın olması müzik eğitiminde özellikle çalgı eğitimi için önemlidir. Bireysel çalgı adı altında sınıflandırılan çalgılardan olan keman için, yüksek öğretim kurulu tarafından, eğitimciye örnek teşkil edecek şekilde hazırlanmış müzik öğretmenliği lisans programı birinci ve ikinci yarıyıl ders içeriği aşağıda verilmiştir. Bu program eğitim süresi olan sekiz yarıyıl için de, ayrı ayrı belirlenmiştir.

Bireysel Çalgı I (Keman I): Keman ve öğeleri, keman çalmaya ilişkin temel bilgi ve beceriler. Keman çalmaya uygun duruş alma, kemanı doğru tutma, temel yay tekniklerinden detaşe ve legato çalma teknikleri ve bu tekniklere ilişkin uygulamalar, sol el parmaklarını ilgili seslere doğru olarak düşürme, iki eli eşgüdümlü olarak kullanma, küçük ölçekli ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

Bireysel Çalgı II (Keman II): Birinci konumda dört telin kullanımına ilişkin sağ ve sol el tekniklerine ilişkin bilgi ve beceriler. Aynı ve farklı teller üzerinde parmak-yay geçişleri, detaşe ve legato yay tekniklerini doğru olarak uygulama, basit çift ses çalışmalarını uygulama, dört teli kapsayan değişik tonlarda dizi çalışmaları, teknik ve müzikal becerileri kapsayan düzeye uygun ulusal ve evrensel boyuttaki eserleri seslendirme.

Böyle bir tanımsal programın varlığı hem keman eğitimcisi hem de müzik öğretmeni adayları için önemli ve yol gösterici niteliktedir.

Bu araştırmada, Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında uygulanan başlangıç keman öğretimi ile eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik öğretmenliği A.B.D.'nda uygulanan başlangıç keman öğretimi incelenmiş ve karşılaştırmalı analizi yapılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda; araştırmanın problem cümlesi: "Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları ile eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D.'nda uygulanan başlangıç keman öğretiminin kısmi karşılaştırmalı analizi nasıldır?" biçiminde oluşturulmuştur.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANT)

Bu araştırma; bir yönüyle Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarının müzik bölümlerindeki öğrencilerin keman gibi öğrenilmesi zor olan bir çalgıyı doğru yöntem, teknik ve metotlarla daha kolay ve severek öğrenmesine ilişkin mevcut durumun ortaya konulması bakımından, diğer yönüyle de eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D.'nda uygulanan başlangıç keman öğretim yöntem ve tekniklerini tespit ederek karşılaştırmak ve bu sayede; söz konusu kurumlar arasındaki keman öğretimine ilişkin bir takım benzer ve eleştirel görüşleri ilgililerle paylaşmak açısından önemlidir.

3. YÖNTEM (METHOD)

3.1. Araştırma Modeli (Research Model)

Araştırma, Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları ile eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D.'nda uygulanan başlangıç keman öğretim yöntemlerini karşılaştırmaya yönelik genel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada nitel veriler, belge tarama yoluyla, nicel veriler ise örneklem grubuna uygulanan anket tekniği aracılığıyla elde edilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de yer alan Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları ve öğretim elemanları ile eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D. ve öğretim elemanları, örneklemine ise bir boyutu ile Ege, Sakarya, İstanbul Teknik, Fırat, Dicle, Afyon Kocatepe, Gaziosmanpaşa ve Gaziantep üniversitesine bağlı Türk müziği eğitimi veren konservatuvarlar ve bu kurumlarda görevli 15 keman öğretim elemanı ile Gazi üniversitesi Gazi eğitim fakültesi, Uludağ üniversitesi eğitim fakültesi ve Gaziosmanpaşa üniversitesi eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D. ve bu kurumlarda görevli 10 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri (Data Collection Techniques)

Araştırmada kuramsal veriler alan araştırması/belgesel kaynak tarama yoluyla, öğretim elemanlarının görüşünü yansıtan nicel veriler ise uzman görüşüne dayalı oluşturulan ve çoktan seçmeli olarak hazırlanan anket tekniği ile elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Anket aracılığıyla elde edilen nicel veriler; frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı ile iki alana dair ilişki veriler ise temel düzeyde başlangıç keman öğretim yöntem ve tekniklerinin uluslar arası standart olduğu gerekçesinden hareketle; referans değeri P:%5 (0,05) kabul edilen Ki- Kare testi yapılarak hesaplanmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND CONSTRUCTION)

Bu bölümde, araştırma verilerinden elde edilen bulgular yorumlanarak tablolar halinde gösterilmiştir.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Nicel Dökümü (Quantitative Texture of Teaching Members Participated in the Research)

Tablo 1. Araştırmanın örnekleminde yer alan Türk Müziği devlet konservatuvarları ve öğretim elemanlarının dağılımı
(Table 1. Sample of the research listed in the state Turkish Music conservatories and distribution of academic staff)

Sıra	Örneklem Grubu	f	%
1	Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1	6,7
2	Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı	6	40
3	İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2	13,3
4	Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1	6,7
5	Gaziantep Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1	6,7
6	Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1	6,7
7	Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	2	13,3
8	Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı	1	6,7
Toplam	8	15	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya sekiz üniversite dahil edilmiş olup; öğretim elemanlarının dağılım durumunda %40 ile Ege Üniversitesi Devlet Konservatuvarı birinci sırayı alırken; bunu %13,3 ile İstanbul Teknik Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, %6,7 ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Gaziantep Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Sakarya Üniversitesi Devlet

Konservatuvarı eşit düzeyde takip etmiştir. Bu durum; Türk müziği keman öğretiminde en fazla öğretim elemanının Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı bünyesinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Araştırmanın örnekleminde yer alan eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi a.b.d. ve keman öğretim elemanlarının dağılımı
(Table 2. Sample of the research at the field of education faculty of fine arts in music education department of education distribution of the lecturers and the violin)

Sıra	Örneklem Grubu	f	%
1	Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi A.B.D.	1	10
2	Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi A.B.D.	5	50
3	Gaziosmanpaşa Üniversitesi Müzik Eğitimi A.B.D.	4	40
Toplam	3	10	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya üç üniversite dahil edilmiş olup; öğretim elemanlarının dağılım durumunda %50 ile Gazi Üniversitesi müzik eğitimi birinci sırayı alırken; bunu %40 ile Gaziosmanpaşa Üniversitesi müzik eğitimi ve %10 ile Dokuz Eylül Üniversitesi müzik eğitimi A.B.D. takip etmiştir. Bu durum; keman öğretiminde en fazla öğretim elemanının Gazi Üniversitesi müzik öğretmenliği bünyesinde olduğunu göstermektedir.

4.2. Türk Müziği Eğitimi Veren Konservatuvarlar İle Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği A.B.D.’nda Uygulanan Başlangıç Temel Keman Öğretim Yöntemlerinin Karşılaştırmalı Analizi (Conservatories, With the Turkish Music Education Music Teacher Education Faculty Of Education Department of Fine Arts, Applied Anabilimdallarında Comparative Analysis of Home Basic Violin Teaching Methods)

Tablo 3.Keman öğretiminde ilk yay çalışmalarına ilişkin yayın kullanım Durumu
(Table 3. State of use published studies related to the first teaching of the violin bow)

Cevaplar	Kurumlar			Toplam
	Birim	Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Yayın ortası	f	9	2	11
	%	60	20	44
Yayın üst yarısı	f	0	6	6
	%	0	60	24
Bütün yay	f	6	2	8
	%	40	20	32
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 3’de görüleceği gibi “Keman öğretiminde ilk yay çalışmalarına ilişkin yayın kullanım durumu” na yönelik soruya; öğretim elamanları genel toplamda %44 düzeyinde yayın ortası, %32 düzeyinde yayın üst yarısı ve %24 düzeyinde de yayın üst yarısı biçiminde yanıtlar vermişlerdir. Bu durum; öğretim elemanlarının ağırlıklı olarak ilk yay çalışmalarına yayın ortasında başlanılmasının gerektiği görüşünde yoğunlaştığını göstermektedir.

Tablo 4. İki yükseköğretim kurumunda uygulanan keman öğretimi ilk yay çalışmalarına ilişkin ki-kare analizi
(Table 4. Higher education institution, two violin teaching of applied studies on the chi-square analysis of the first bow)

Test	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	11,932 (a)	2	0,003
N	25		

Yapılan analiz sonucunda ilk yay çalışmalarında yayın kullanım durumuna ilişkin, Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarları ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine ($p:5/0,003 < 0,05$) göre anlamlı bir ilişkidir bahsedilebilir.

Tablo 5. Keman öğretiminde ilk tel değiştirme çalışmaları süreci
(Table 5. Process of changing the violin first string changing the two institutions in teaching violin)

Cevaplar	Kurumlar			Toplam
	Birim	Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Boş teller kullanılarak	f	14	10	24
	%	93,3	100	96
Sol elde güçlüğü olmayan etütlerle	f	1	0	1
	%	6,7	0	4
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 5' ye göre; "Keman öğretiminde ilk tel değiştirme çalışmaları"na, konservatuvar öğretim elemanları %93,3 boş telleri kullanarak, %6,7 ise sol elde güçlüğü olmayan etütlerle başlanır görüşü belirtirken; müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanları ise tam bir görüş birlikteliği içinde %100 düzeyinde boş telleri kullanarak cevabı vermiştir. Bu durum; düşük düzeyde de olsa konservatuvar keman öğretimi ilk tel değiştirme çabalarında farklı görüşlerin olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. İki yüksek öğretim kurumunda uygulanan keman öğretimi ilk tel değiştirme çalışmaları öğretim sürecine ilişkin ki-kare analizi
(Table 6. Two violin teaching higher education institution, applied studies in education first string changing process on the chi-square analysis)

	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	0,694 (b)	1	0,405
N	25		

Yapılan analiz sonucunda ilk tel değiştirme çalışmaları öğretim sürecine ilişkin, konservatuvar ve müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine ($p:5/0,405 > 0,05$) göre bir ilişki aramaya gerek yoktur.

Tablo 7. Keman öğretimi bağlı çalmada (legato) tel değiştirme süreci
(Table 7. Affiliated teaching violin playing string changing process)

Cevaplar	Kurumlar			Toplam
	Birim	Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Boş teller ve sol eli birlikte kullanarak	f	3	5	8
	%	20	50	32
Sol elde güçlüğü olmayan etütlerle	f	5	3	8
	%	33,3	30	32
Boş telleri kullanarak	f	7	2	9
	%	46,7	20	36
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 7’te görüleceği gibi “Keman öğretimi bağlı çalmada tel değiştirme süreci”ne ilişkin soruyu; konservatuvar öğretim elemanları ağırlıklı olarak %46,7 boş telleri kullanarak, müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanları ise %50 düzeyinde boş teller ve sol eli birlikte kullanarak biçimince yanıtlamışlardır. Bu durum öğretim elemanları arasında belirli bir fikir birliğinin olmadığına göstergesidir.

Tablo 8. İki yükseköğretim kurumunda uygulanan keman öğretimi bağlı çalmada
(legato) tel değiştirme sürecine ilişkin ki-kare analizi
(Table 8. Affiliated teaching higher education institution applied to the two
violin playing string changing process on the chi-square analysis)

	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	2,894 (a)	2	0,235
N	25		

Yapılan analiz sonucunda bağlı çalmada tel değiştirme sürecine ilişkin, konservatuvar ve müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine (p:%5/0,235>0,05) göre bir ilişki aramaya gerek yoktur.

Tablo 9. Keman öğretimi ayrı çalmada (detişe) tel değiştirme Süreci
(Table 9. Teaching violin playing separate string changing process)

Cevaplar	Kurumlar			Toplam
	Birim	Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Boş teller ve sol eli birlikte kullanarak	f	3	2	5
	%	20	20	20
Sol elde güçlüğü olmayan etütlerle	f	4	6	10
	%	26,7	60	40
Boş telleri kullanarak	f	8	2	10
	%	53,3	20	40
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 9’de görüleceği üzere “Keman öğretimi ayrı çalmada tel değiştirme sürecine” ilişkin; konservatuvar öğretim elemanları ağırlıklı olarak %53,3 düzeyinde “boş telleri kullanarak” seçeneğini tercih etmiş, müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanları ise %60 düzeyinde “sol elde güçlüğü olmayan etütlerle” cevabını vermiştir. Bu durum, diğer oranlar da dikkate alındığında söz konusu hususta öğretim elemanları arasında bir fikir birlikteliğinin olmadığını göstermektedir.

Tablo 10. İki yükseköğretim kurumunda uygulanan keman öğretimi ayrı çalmada (detaş) tel değiştirme sürecine ilişkin ki- kare analizi
(Table 10. Applied violin teaching higher education institution, two separate playback string changing process on the chi-square analysis)

	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	3,333 (a)	2	0,189
N	25		

Yapılan analiz sonucunda ayrı çalmada tel değiştirme sürecine ilişkin, konservatuvar ve müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine (P:%5/0,189>0,05) göre bir ilişki aramaya gerek yoktur.

Tablo 11. Keman öğretiminde sol el tekniğinde bileğin pozisyonu
(Table 11. Position of the wrist in the left hand technique in teaching violin)

Cevaplar	Kurumlar			Toplam
	Birim	Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Bilek düz olmalıdır	f	3	4	7
	%	20	40	28
Bilek bükülmeden, önkol ile birlikte hafifçe içe kıvrık olmalıdır	f	10	6	16
	%	66,7	60	64
Dışa doru olmalıdır	f	2	0	2
	%	13,3	0	8
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 11’te görüldüğü gibi, “Keman öğretiminde sol el tekniğinde bileğin pozisyonu”na ilişkin soruya; konservatuvar öğretim elemanları %66,7 oranında, müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanları ise %60 düzeyinde “Bilek bükülmeden, ön kol ile birlikte hafifçe içe kıvrık olmalıdır” biçiminde yanıt vermişlerdir. Bu durum, diğer oranlar da dikkate alındığında söz konusu teknikte net bir birlikteliğin göze çarpmadığını göstermektedir.

Tablo 12. İki yükseköğretim kurumunda uygulanan keman öğretimi sol el tekniğinde bileğin pozisyonuna ilişkin ki-kare analizi
(Table 12. Two higher education institution violin left hand technique applied chi-square analysis on the wrist position)

	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	2,232 (a)	2	0,328
N	25		

Yapılan analiz sonucunda sol el tekniğinde bileğin pozisyonuna ilişkin olarak, konservatuvar ve müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine (p:%5/0,328>0,05) göre bir ilişki aramaya gerek yoktur.

Tablo 13. Keman öğretiminde sol elde ilk parmak düşürme çalışmaları
(Table 13. Studies of the left hand first finger reduction in teaching violin)

Cevaplar	Birim	Kurumlar		Toplam
		Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Sol	f	2	0	2
	%	13,3	0	8
Re	f	1	0	1
	%	6,7	0	4
La	f	11	10	21
	%	73,3	100	84
Mi	f	1	0	1
	%	6,7	0	4
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 13.'da görüldüğü üzere, "Keman öğretiminde sol elde ilk parmak düşürme çalışmaları"na ilişkin soruyu; konservatuvar öğretim elemanları %13,3 sol teli, %6,7 re teli, %73,3 la teli ve %6,7 mi teli biçiminde yanıtlarken; bu soruda müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanları %100 la teli olarak görüş bildirmişlerdir. Bu durum söz konusu hususta müzik eğitimi A.B..D. öğretim elemanlarının konservatuvar öğretim elemanlarına göre çok daha net ve tutarlı bir tavır sergilediğini ortaya konmaktadır.

Tablo 14. İki yüksek kurumunda uygulanan keman öğretimi sol elde ilk parmak düşürme çalışmalarına ilişkin ki-kare analizi
(Table 14. Higher education institution, applied violin left hand the first two fingers on the chi-square analysis of reduction studies)

	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	3,175(a)	3	0,365
N	25		

Yapılan analiz sonucunda sol elde ilk parmak düşürme çalışmalarına ilişkin olarak, konservatuvar ve müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine ($p:5/0,365 > 0,05$) göre bir ilişki aramaya gerek yoktur.

Tablo 14. Keman öğretiminde hızlı çalınması gereken pasajlarda yayın kullanım durumu
(Table 14. State of use in the passages that required playing fast in teaching violin)

Cevaplar	Birim	Kurumlar		Toplam
		Konservatuvar	Müzik Eğitimi A.B.D.	
Yayın ucu	f	3	0	3
	%	20	0	12
Yayın ortası	f	9	5	14
	%	60	50	56
Yayın üst yarısı	f	1	5	6
	%	6,7	50	24
Yayın bütünü	f	2	0	2
	%	13,3	0	8
	(f/%)	(15/100)	(10/100)	(25/100)

Tablo 14' de görüldüğü üzere, "Keman öğretiminde hızlı çalınması gereken pasajlarda yayın kullanım durumu"na ilişkin soruya; konservatuvar öğretim elemanları %20 yayın ucu, %60 yayın ortası, %6,7'si yayın üst yarısı, %13,3'ü

ise yayın bütünü biçiminde cevap verirken, aynı soruyu müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanları %50 yayın ortası, %50 üst yarısı biçiminde yanıtlamıştır. Bu durum öğretim elemanlarının çok mutabık olmasalar bile söz konusu soruyu %56 düzeyinde yayın ortası biçiminde yanıtladığını göstermektedir.

Tablo 15. İki yükseköğretim kurumunda uygulanan keman öğretiminde hızlı çalınması gereken pasajlarda yayın kullanım durumuna ilişkin ki-kare analizi (Table 15. Fast violin playing the required teaching of the higher education institution, applied to the two passages on the chi-square analysis of the status of publication of use)

	Değer (v)	df	Sonuç (p)
Ki - Kare	8,135 (a)	3	0,043
N	25		

Yapılan analiz sonucunda kemanda hızlı çalınması gereken pasajlarda, yayın kullanım durumuna ilişkin; konservatuvar ve müzik eğitimi A.B.D. arasında referans değerine ($p:5/0,043 < 0,05$) göre bir ilişki aranabilir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER (RESULTS AND SUGGESTION)

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar (Results)

Anket sonuçlarının istatistiksel genel değerlendirilmesine göre; eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D. ile Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında "Başlangıç keman öğretiminde uygulanan sağ el ve sol el teknikleri"nin hemen hepsinde önemli düzeyde farklılık olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle;

- "İlk yay öğretimi çalışmalarına ilişkin olarak; her iki yükseköğretim kurumu bünyesinde uygulanan başlangıç yay çalışmalarında, yayın kullanımında kısmen benzerlikler olduğu anlaşılmıştır.
- "İlk tel değiştirme öğretimi çalışma süreci"ne ilişkin olarak; her iki yüksek öğretim kurumu arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.
- "Bağlı çalmada (Legato) tel değiştirme süreci"ne ilişkin olarak, Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarı ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D. öğretim elemanlarının verdiği cevaplarda bir birliklilik olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.
- "Ayrı çalmada (Detache) tel değiştirme süreci"ne ilişkin olarak; her iki yüksek öğretim kurumu arasında kayda değer bir ilişki ortaya çıkmamıştır.
- "Sol el tekniğinde bileğin pozisyonu"na ilişkin olarak, verilen cevaplarda her iki yükseköğretim kurumunda anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır.
- "Sol elde ilk parmak düşürme çalışmaları"na ilişkin olarak, her iki yüksek öğretim kurumu arasında yine herhangi bir benzerlik olmadığı anlaşılmıştır.
- "Hızlı çalınması gereken pasajlarda yayın kullanım durumu"na yönelik olarak; her iki yüksek öğretim kurumu arasında kısmen bir fikir birliği tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler (Suggestion)

Keman öğretimi başlangıç yöntem ve tekniklerine ilişkin olarak;

- Sağ el teknikleri boyutunda; yayın kullanımı, legato, detache ve tel

değiştirme teknikleri üzerinde önem ve hassasiyetle durulmalıdır.

- Sol el teknikleri boyutunda; sol el bilek pozisyonu ve parmak dūřürme çalıřmaları entonasyon hakimiyeti bakımından ihmal edilmemelidir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Efe, M., (2007). Geleneksel Türk Sanat Müziği Kemani Bestekârlarının Eserlerindeki Batı Müziğine Ait Müzikal Unsurlar ve Keman Eğitiminde Kullanılabilirliği, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
2. Ergin, E., (2006). Gitar Eğitiminde Karşılaşılan Önkol Hastalıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
3. Fırat Üniversitesi., Devlet Konservatuvarı web sayfası, genel amaçlar. (<http://web.firat.edu.tr/dkonservatuar/>)
4. Kurtaslan, Z., (2009). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ulusal Keman Eğitimi Materyallerinin Yeri ve Önemi" 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
5. Marmara Üniversitesi., Atatürk Eğitim Fakültesi, web sayfası genel bilgiler. (<http://aef.marmara.edu.tr/bolum/120502/muzikogretmenligi>)
6. MEB Mevzuat Bankası, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliđi. (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27260_0.html)
7. Say, A., (2008). Müzik Ansiklopedisi, Keman Ailesi Maddesi, Cilt 3, Ankara: Bařkent Yayınevi, Ankara.
8. Yener, S., (2009). Türkiye'de Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri Müfredat Programlarının Karşılaştırmalı Analizi, 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, OMÜ Samsun. (http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/samsun/S_Yener.pdf)
9. şensoy, H., (1999). Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Keman Eğitimi Üzerine, Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi İstanbul: Sosyal Bilimler Enstitüsü.